

Ką daryti dingus vaikui? Situacija Lietuvoje

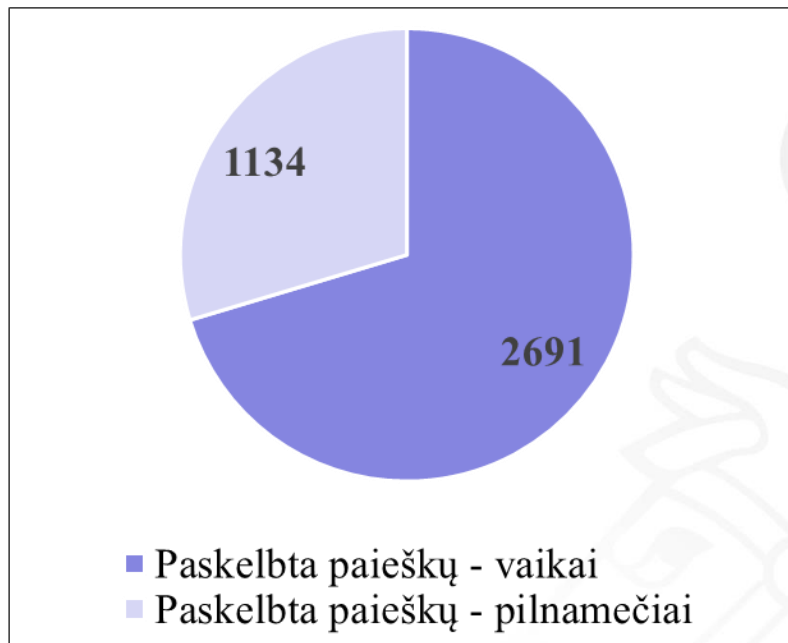
Lietuvos kriminalinės policijos biuras
2018 m.

LIETUVOS POLICIJA

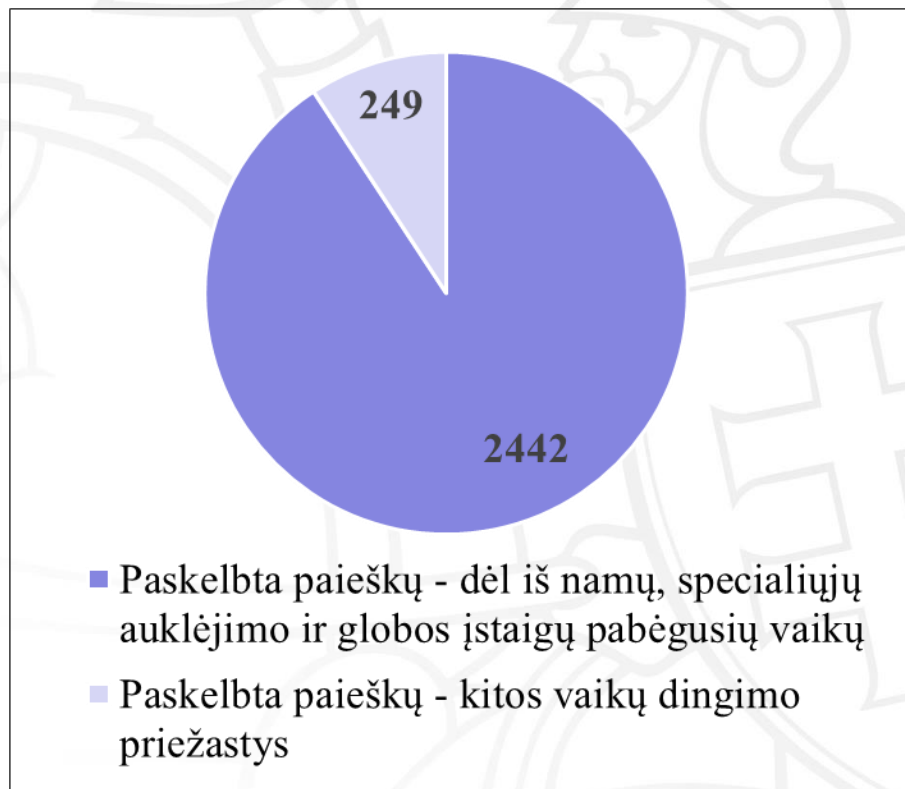
STATISTINIAI DUOMENYS

2017 m. iš visų paskelbtų dingusių be žinios vaikų paieškų, net **91 proc.** sudaro paieškos, paskelbtos dėl iš namų, specialiųjų auklėjimo ir globos įstaigų pabėgusių vaikų.

2016 m. ši dalis sudarė 89 proc.

2017 m. dėl dingusių nepilnamečių paskelbtos paieškos sudarė 70 proc. dalį nuo visų paskelbtų dingusių be žinios asmenų paieškų.

STATISTINIAI DUOMENYS

Stebint 2014 – 2017 m. paskelbtų dingusių be žinios nepilnamečių paieškų tendencijas, matomas skaičiaus augimas.

Metai	Ieškoma	Surasta	Berniukai	Mergaitės
2014	1683	1702	727	956
2015	2048	2036	837	1211
2016	2209	2218	1015	1194
2017	2691	2649	1197	1452

**surasta – nutrauktų paieškų skaičius tik iš per laikotarpį paskelbtų paieškų*

STATISTINIAI DUOMENYS

Dingusių nepilnamečių buvimo vietos yra greitai nustatomos ir 2017 m. pabėgusių vaikų paieškų nutraukimo procentas išlieka labai aukštas – **96 proc.**

Amžiaus grupė	Vykdoma paieškų 2017 m. pabaigai		Iš jų: paieškų, paskelbtų iki 2017-01-01	
	Moterys	Vyrai	Moterys	Vyrai
Vaikai 0-10 m.	2	1	1	0
Vaikai 11-17 m.	48	51	0	4
Suaugę 18+	53	172	18	85
VISO vaikų:	50	52	1	4

Viso metų pabaigai – 4 proc. nenutrauktų paieškų.

STATISTINIAI DUOMENYS

Pažymėtina, kad didžiąją dalį ieškomų nepilnamečių sudaro vaikai pabėgę iš specialiųjų auklėjimo ir kitų globos įstaigų, tokių asmenų paieškos per metus būna skelbiamos po kelis kartus ir tai įtakoja ieškomų dingusių be žinios nepilnamečių paieškų didėjimą bendroje statistikoje.

2017 m. paieška dėl to paties vaiko du ar daugiau kartų buvo paskelbta apie 75 % atvejų visų per šį laikotarpį paskelbtų paieškų.

Metai	Skaičius paieškų, skelbtų dėl to paties vaiko 2 ir daugiau kartų	Skaičius vaikų, dėl kurių paieška skelbta 1 kartą	Patys grįžo namo
2014	1155	528	29
2015	1542	506	103
2016	1681	528	129

STATISTINIAI DUOMENYS

Analizuojant dingusių be žinios nepilnamečių statistinius bei policijoje atliekamų tyrimų duomenis, išskirtinos labiausiai pažeidžiamų asmenų kategorijos – padidintos rizikos grupė tapti nusikalstamų veikų aukomis arba būti įtrauktiems į nusikalstamas veikas.

Dažniausiai pasitaikanti dingimo priežastis – pabėgimas iš gyvenamosios aplinkos.

Rizikos grupės

(2011 – 2017 m. tendencijos)

- **Globotiniai**
- **Paaugliai 14 - 17 m. amžiaus**
- **Vaikai 10 - 14 m. amžiaus**

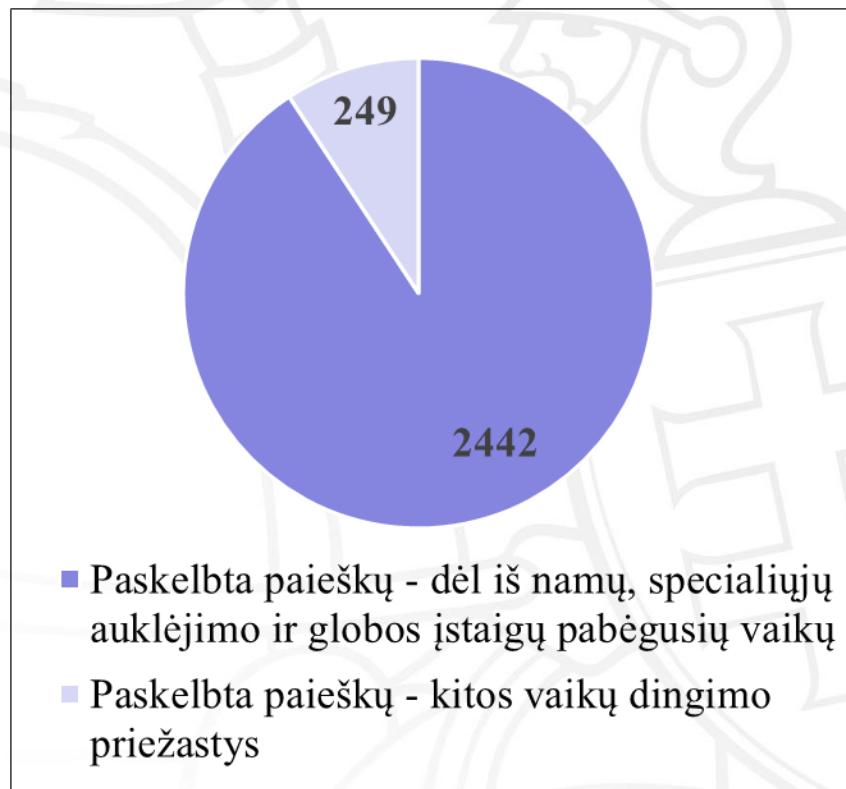
Amžius	2017 m.	
	Mergaičių	Berniukų
0-3 metų	4	5
4-6 metų	3	4
7-9 metų	3	14
10-14 metų	513	414
15-17 metų	953	778
Iš viso:	1476	1215

STATISTINIAI DUOMENYS

Policija, vykdydama dingusio be žinios asmens paiešką, neatlieka socialinės aplinkos vertinimo ir nekaupia duomenų apie vaikų pabėgimo priežastis, tačiau, apibendrinus dažniausiai tyrimo metu identifikuotus veiksnius bei pateikiamus surastų vaikų paaiškinimus, išskirtinos šios:

- Griežti drausmės reikalavimai, neatsižvelgimas į vaiko poreikius;
- Smurtas gyvenamojoje aplinkoje;
- Draugų, „gatvės“ įtaka;
- Konfliktai su tėvais, globėjais;
- Spontaniška emocinė būseną.

VEIKLĄ REGLAMENTUOJANTYS TEISĖS AKTAI

Baudžiamojo proceso kodeksas

Asmenų paieškos organizavimo ir vykdymo tvarkos aprašas

Lietuvos policijos generalinio komisaro 2015 m. kovo 23 d. įsakymas Nr. 5-V(S)-13(RN)

Lietuvos policijos generalinio komisaro 2018 m. sausio 29 d. įsakymas Nr. 5-V-92

Dėl pirminių būtinųjų veiksmų reaguojant į pranešimus apie nusikalstamas veikas sekos schemų (algoritmų) patvirtinimo

Lietuvos policijos generalinio komisaro 2017 m. sausio 2 d. **nurodymas**

Dėl pirminių policijos pareigūnų veiksmų gavus pranešimą apie dingusį be žinios asmenį

Bendradarbiavimo susitarimai

PROCEDŪRA

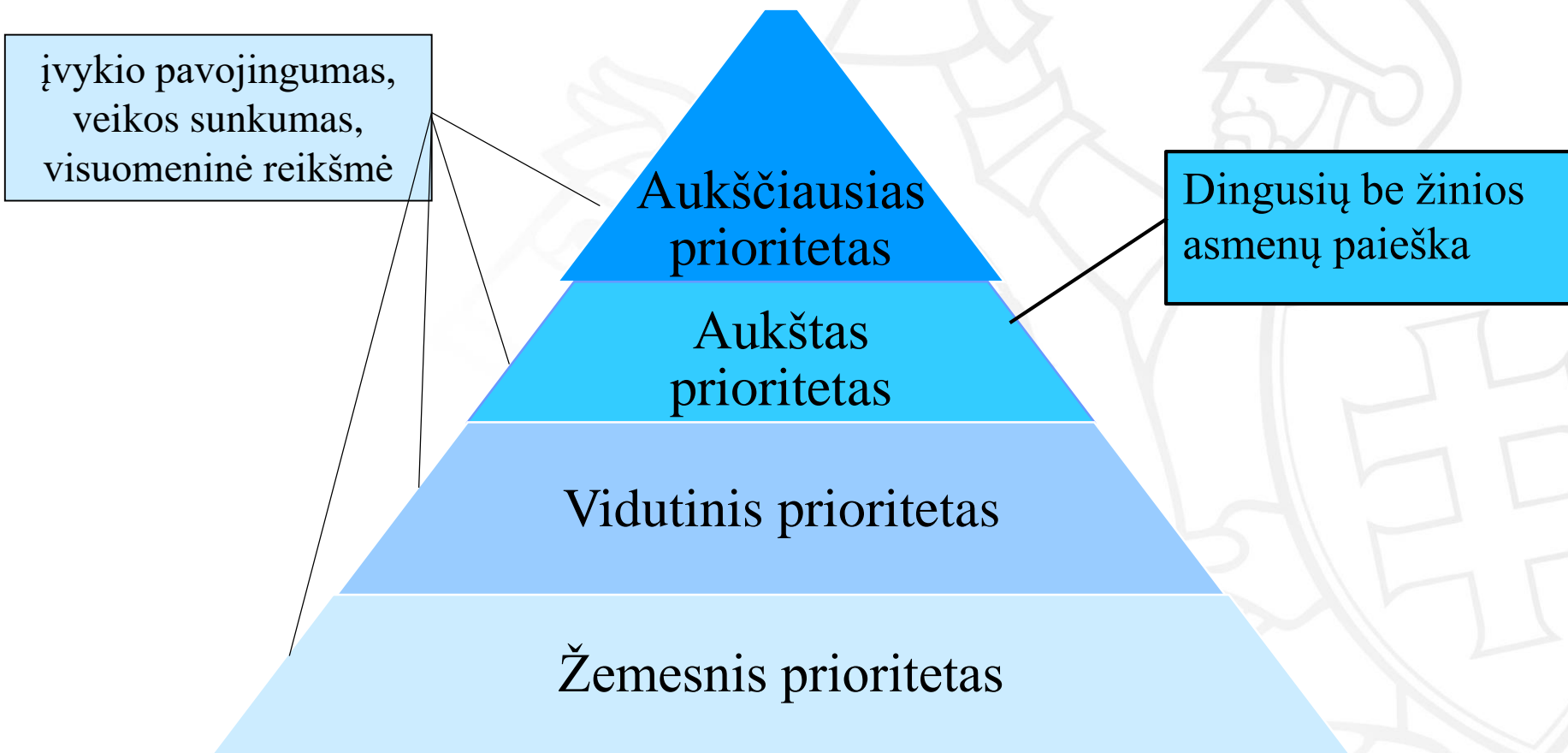
- Paieška organizuojama pagal asmens dingimo vietą, o užsienyje dingusio - pagal deklaruotą gyvenamąją vietą Lietuvos Respublikoje.
- Paieškos paskelbimas – nedelsiant.
- Paieška vykdoma ikiteisminio tyrimo byloje.
- Atsižvelgiant į dingimo aplinkybes, paieška gali būti pavedama vykdyti kriminalinės policijos specializuotam padaliniui.
- Papildomų pajėgų (tarnybų) pasitelkimas.
- Vaiko teisių apsaugos tarnybų informavimas.

POLICIJOS VEIKLOS ORGANIZAVIMAS

POLICIJOJE ATLIEKAMŲ IKITEISMINIŲ TYRIMŲ PRIORITETŲ NUSTATYMO APRAŠAS PATVIRTINTAS

Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro ir Lietuvos policijos generalinio komisaro 2014-12-08 įsakymu Nr. I-2701, 5-V-1061

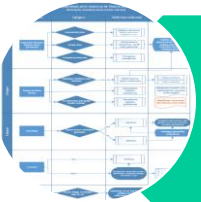

POLICIJOS VEIKLOS ORGANIZAVIMAS

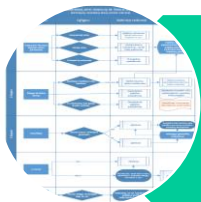
REAGAVIMO Į PRANEŠIMĄ ALGORITMAS - BŪTINŲJŲ VEIKSMŲ SEKA ĮVYKIO VIETOJE

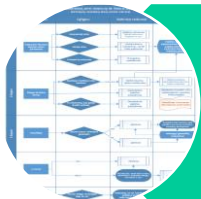
Tyrimo procedūros standartizavimas

Privaloma pirminių būtinųjų veiksmų seka

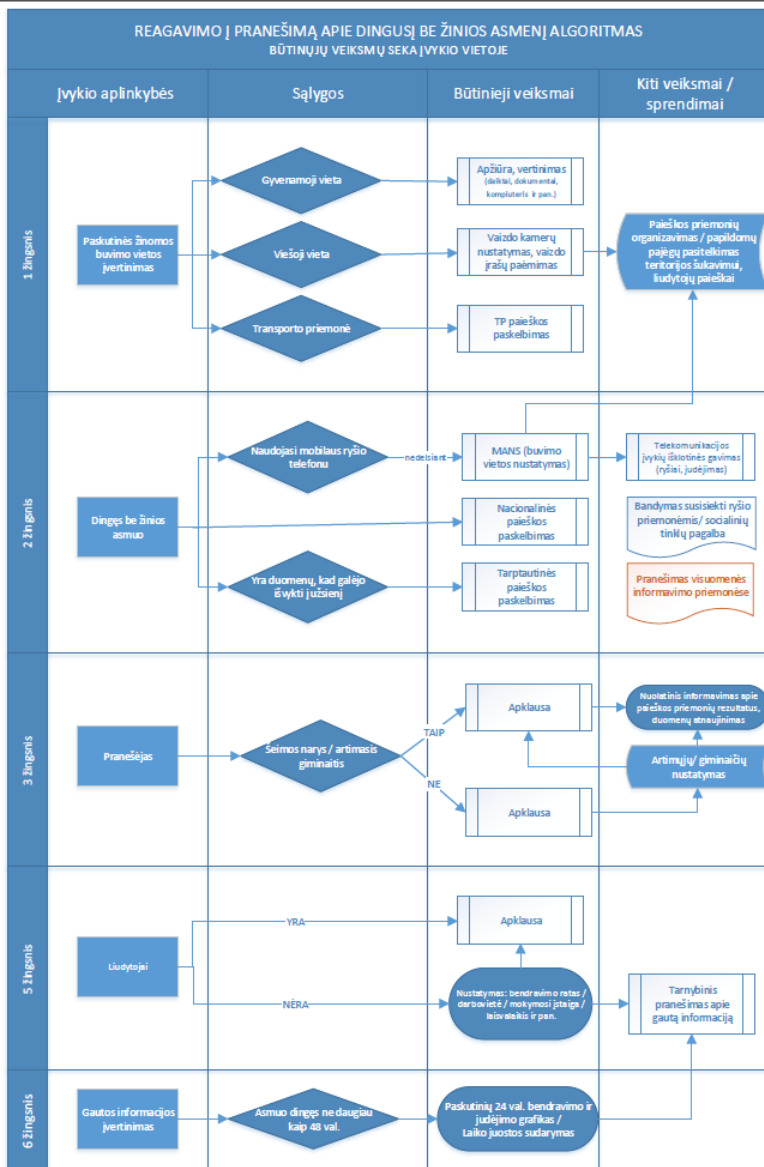
„Čia ir dabar“ – tyrimui reikšmingų duomenų surinkimas maksimalia apimtimi pirminėje stadijoje

Efektyvus reagavimas į pranešimą ir kokybiška pirminė medžiaga

DINGĘS BE ŽINIOS – ALGORITMAS

- Paskutinės žinomos buvimo vietos įvertinimas
- Paieškos priemonių organizavimas

- Tech. priemonės – buvimo vietos nustatymas
- Paieškos paskelbimas
- Pranešimas VIP

- Artimųjų apklausa
- Dingusio charakteristika / portretas

- Bendravimo rato, dienotvarkės, interesų nustatymas
- Ryšys su artimaisiais

- Surinktos informacijos analizė
- Tolesnių paieškos veiksmų planavimas

KĄ DARYTI DINGUS VAIKUI?

NEDELSIANT kreiptis į artimiausią policijos įstaigą arba Bendruoju pagalbos telefonu 112 !

Duomenys, turintys didelę reikšmę paieškos veikslių organizavimui, vykdymo operatyvumui ir tyrimui:

- Būtina pateikti vaiko nuotrauką, detaliai apibūdinti išorės požymius, aprangą, su savimi turėtus (pasiimtus) daiktus;
- Informacija kokiomis ryšio priemonėmis naudojasi vaikas, paskutinių kontaktų duomenys (kur, kada, su kuo, koku būdu bendravo);
- Žinomos, numanomos dingimo priežastys (buvę konfliktai, vaiko planai, ketinimai ir kt.);
- Vaiko bendravimo ratas, dienotvarkė, maršrutai, įpročiai, laisvalaikio praleidimo vietos ir būdai, giminių ir artimųjų duomenys;
- Būtina nuolat palaikyti ryšį su tyrimą atliekančiu pareigūnu - keistis žiniomis apie informaciją gautą iš aplinkos, socialinių tinklų.

KĄ DARYTI DINGUS VAIKUI?

Vaikų dingimas – kompleksinė problema, reikalaujanti glaudaus tarpinstitucinio bendradarbiavimo, orientuoto į konkretaus vaiko poreikius.

Vaiko teisių apsaugos ir interesų užtikrinimo srityje veikiančių subjektų vaidmuo (VVTAIT, 116000, ugdymo įstaigos) :

- turimos informacijos apie vaiką, šeimą, aplinką, duomenų apie taikomas (taikytas) minimalios ir vidutinės priežiūros priemones pateikimas, pagalba vaikui jį suradus;
- konsultacijos, pranešimų nukreipimas policijai, informacijos skelbimas;
- charakterizuojančių duomenų ir gautos informacijos iš aplinkos pateikimas;

Penkiašalis bendradarbiavimo susitarimas (nauja redakcija) – Generalinė prokuratūra, Policijos departamentas, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įstaiga, Vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyba – *apsikeitimas informacija per trumpiausius terminus*.

Dvišalis susitarimas (projektas) - Policijos departamentas, Vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyba – *reagavimas, vaiko interesų užtikrinimas per trumpiausius terminus, prieiga prie duomenų*.

AČIŪ UŽ DĖMESĮ

LIETUVOS POLICIJA